

Kjell Hansen, Produktexpert, Produkt & Pris Ansvar, If skadeförsäkring

Syftet med detta kortfattade PM är att bringa litet klarhet i vissa frågor som följde på artikeln i Ridsport 2014-03-20. Tanken är att ni ska ha en utgångspunkt när ni får frågor. Trots antalet sidor är det en översikt men ni får gärna kontakta oss om andra frågor uppstår.

Godkänd hovslagare och andra hovslagare

Det har införts regelverk för hovslagare som innebär särskilda krav på utbildning m.m. för att få kalla sig för godkänd hovslagare. Även om det har införts en sådan kategori av hovslagare, som är godkända enligt särskilda regler och som får utföra särskilda behandlingar, innebär det inte att de hovslagare som inte är godkända inte kan bedriva verksamhet. Skillnaden ligger i att de inte får utföra arbeten på djur som är sjuka eller behandlade med medicin. De kan dock utföra sitt arbete som hovslagare på friska djur vilket bl.a. framgår tydligt på Jordbruksverkets sidor.

Det innebär emellertid att vissa problematiska situationer kan uppstå i den dagliga verksamheten t.ex. att en hovslagare upptäcker en skada på ett djur man trodde var friskt eller missar att den hade en skada. Här kan också situationen uppstå att det krävs en omedelbar åtgärd för att minska djurets lidande. Det kan också vara så att hästägaren t.ex. har medicinerat djuret men inte talar om det för hovslagaren. Kort sagt det uppstår gränsdragningsproblem om man får lov att utföra vissa åtgärder eller inte enligt lagstiftningen.

Olika former av ansvar

När man bedriver verksamhet så finns det regelmässigt lagstiftning och andra regelverk som på olika sätt reglerar vad man får göra eller inte göra, kompetenskrav m.m. Det finns även rättsregler som ställer krav på djurägare. Det är självklart att var och en ansvarar för att följa reglerna och att det kan finnas sanktioner om man bryter mot de reglerna t.ex. i form av straff, viten, yrkesförbud m.m. Denna typ av regler finns det normalt inget försäkringsskydd för.

Den typen av ansvar måste dock skiljas från skadeståndsansvar, dvs det ekonomiska ansvar t.ex. en verksamhetsutövare har för skador denne orsakat annan. För det finns regler t.ex. i skadeståndslagen, olika former av speciallagar som ofta ger ett strängare ansvar. Domstolspraxis är relativt omfattande och ger ofta ledning i detaljfrågor. Ett sammanfattande namn är allmänna skadeståndsrättsliga regler.

Det är skadeståndsansvaret som kan täckas genom en ansvarsförsäkring. Det bör också sägas att alla som bedriver en verksamhet som utför tjänster på uppdrag har ett skadeståndsansvar för det arbete de utför. Det är inte nytt utan är en huvudprincip. Det här framstår litet olyckligt i artikeln att ansvaret för skador genom utförda tjänster inte inneburit något ansvar vilket det naturligtvis har.

En viktig sak är att det inte är förekomsten av ansvarsförsäkringen som ger ett skadeståndsrättsligt ansvar. Man ansvarar oavsett om försäkring finns eller inte men det finns större utsikter för båda parter att klara den ekonomiska belastningen en skada innebär om försäkringsskydd finns tecknat.

Kjell Hansen, Produktexpert, Produkt & Pris Ansvar, If skadeförsäkring

Företagsförsäkring, särskilt ansvarsförsäkring

All företag som bedriver verksamhet behöver en företagsförsäkring som bl.a. innehåller en ansvarsförsäkring. *I stort sett alla typer av tillåtna verksamheter som bedrivs kan erhålla en sådan försäkring.* Ur ett omfattningsperspektiv finns det från If skadeförsäkrings sida inga avgörande skillnader mellan det försäkringsskydd en hovslagare kan erhålla oavsett om denne är godkänd eller inte då det är samma moment som är aktuella. Sedan kan det finnas skillnader t.ex. för att branschföreningar har förhandlat fram särskilda avtal eller att den enskilde ser ett behov att höja försäkringsbeloppen. Försäkringsgivaren kan också välja att sätta olika premie för de olika typerna av hovslagare, notera att det inte är givet vilken av kategorierna som kan ha högre respektive lägre premie då deras verksamhet skiljer sig något åt!

Normalt så anpassas den allmänna ansvarsförsäkringen genom tillägg av olika villkor som tar sikte på speciella skadetyper i den verksamhet som försäkrats. För hovslagare är det värt att särskilt lyfta fram några moment i ansvarsförsäkringen som är viktiga på grund av verksamhetens karaktär:

- **Skador på omhändertagen egendom i hovslagarverksamhet.** Hovslagare arbetar på djur och kan skada djuret när de utför sitt åtagande som hovslagare. Juridiskt anses djur vara en sak vilket är anledningen till att detta moment blir aktuellt. Många gånger kan det vara klokt att höja försäkringsbeloppet på detta moment till samma nivå som grundomfattningen (10 MSEK per skada) då hästar kan ha ett högt marknadsvärde och eventuella vårdkostnader är relativt höga. En hästägare bör efterfråga detta moment särskilt då villkoren kan skilja sig åt mellan olika försäkringsbolag.
- **Andra skador.** Det finns även andra skador som kan uppstå t.ex. brandskada när upphettade föremål antänder brännbart material. Precis som vid andra verksamheter så finns det många möjliga skadescenarier vilket i de allra flesta fall omfattas av den allmänna ansvarsförsäkringen.

Det är viktigt att förstå hur en ansvarsförsäkring fungerar för att få en rimlig uppfattning om hur ett skadeärende kommer att hanteras men tyvärr förekommer det många missförstånd kring den typen av försäkring. Här följer därför en kort beskrivning

1. Försäkringsfall måste föreligga. I korthet innebär det att försäkringen måste omfatta skadan. Det innebär bl.a. att skadan inte är undantagen, att försäkringen ur ett tidsperspektiv är giltig, att den är i kraft och betald.
2. Försäkringsgivarens åtagande gentemot den försäkrade, dvs hovslagaren, vid skadeståndsanspråk som omfattas av försäkringen
 - utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
 - förhandla med den som kräver skadestånd
 - företräda försäkrad vid rättegång eller skiljemannaförfarande och betala rättegångs- eller skiljemannakostnader som försäkrad inte kan få av motpart eller av annan
 - betala det skadestånd som överstiger självrisken och som försäkrad är skyldig att betala.

Kjell Hansen, Produktexpert, Produkt & Pris Ansvar, If skadeförsäkring

Innebörden av detta åtagande är en utbetalning inte bara sker automatiskt utan först efter en utredning, eventuellt förhandlingar eller rent av en rättegång. Först om hovslagaren anses vara skadeståndsskyldig kan ersättning utgå till skadelidande. Det bör sägas att skadelidande måste visa att dels skada föreligger men även av den försäkrade är skadeståndsskyldig. I de flesta fall gör skaderegleraren hos försäkringsbolaget bedömningen relativt snabbt under förutsättning att den som ställer kravet tillhandahåller tillräcklig information. Även om själva skadeståndsansvaret kan klarläggas ganska snabbt kan det finnas andra problemfrågor t.ex. värderingen av skadans storlek som av naturliga skäl även den ingår i åtagandet ovan.

Exempel på några situationer

- Hovslagare arbetar på en frisk häst men råkar orsaka en skada. Skadan kan t.ex. uppstå på den del av hästen som är föremål för arbete, dvs hoven men kan t.ex. också vara att ett vasst föremål som hovslagaren har på sig skadar hästen.
- Hovslagaren varmskor en häst och råkar tappa den glödande hästskon ner i brandfarligt material med eldsvåda som följd. Skador uppstår.

Dessa fall är okomplicerade och ligger väl innanför ramen av försäkringen. Ibland kan det vara bättre för hästägaren att åberopa egen försäkring. I de fallen gör försäkringsbolagen upp sinsemellan senare vilket kan komma att belasta ansvarsförsäkringen.

På grund av regelverket kan det uppkomma gränsdragningsfall där det är oklart om en hovslagare får göra arbetet eller om det krävs en godkänd hovslagare, några exempel:

- Hovslagaren åker ut till en häst och upptäcker på plats att hästen har en hovböld. Det är svårt att snabbt få fram en godkänd hovslagare eller veterinär så hovslagaren försöker åtgärda hovbölden för att minska djurets lidande.
- Hästen är medicinerad men hovslagaren blir inte informerad om det.
- Hovslagaren upptäcker att hästen är sjuk och utför inget arbete pga kravet på godkänd hovslagare. Skadeståndsanspråk ställs pga underlåten handling.

Här är försäkringen utformad så att denna sortens svåra gränsdragningar undviks, dvs enstaka gränsdragningsituationer eller fall där akut åtgärd behövs inte kullkastar ansvarsskyddet. Med andra ord omfattar försäkringen också eventuella felbedömningar o.likn. situationer. Det här undviker också eventuella skadeståndsanspråk vid underlåtenhet att genomföra akut åtgärd.

Försäkringen undantar däremot om man medvetet och regelmässigt inte uppfyller reglerna t.ex.

- Utger sig för att vara godkänd hovslagare utan att vara det och då åtar sig uppdrag som endast är tillåtna för godkända hovslagare. Detta är möjligt för hästägaren att kontrollera via Jordbruksverket. Skilj denna situation från eventuella sanktioner i form av straff eller vite.
- Regelmässigt åtar sig uppdrag på sjuka eller medicinerade hästar även om man inte är godkänd. Är det känt på förhand och det inte föreligger en akut situation får man inte åta sig denna typ av uppdrag.

Kjell Hansen, Produktexpert, Produkt & Pris Ansvar, If skadeförsäkring

Ett viktigt undantag i en ansvarsförsäkring ska nämnas här för tydlighetens skull:

- Hovslagaren sätter dit fel skor och måste åka tillbaka och byta ut dem mot de skor som beställts. Ingen skada har uppstått på hästen.
- Hovslagare ger en garanti att skorna håller en viss tid men de håller inte garantitiden ut.

Här är det frågan om det köprättsliga ansvaret, dvs att man levererar rätt tjänst eller produkt. Här har näringsidkaren naturligtvis en skyldighet att åtgärda eventuella brister i sin leverans men detta ersätts inte genom en ansvarsförsäkring. Det kan förekomma att både köprättslig skada och skadeståndsrättslig skada på hästen sker samtidigt men då ersätts enbart det senare ur försäkringen.

Det bör även påpekas att ansvaret gentemot en konsument är strängare än vad det är mot en näringsidkare (t.ex. ett stuteri).

Några råd till parterna

Hovslagaren

- Använd endast den titel du har rätt till!
- Ta inte uppdrag om du vet på förhand att det ligger utanför det område lagstiftningen stipulerar.
- Om behov av akuta åtgärder med hänsyn till djurskyddslagstiftning gör sig gällande kan du genomföra sådana åtgärder.
- Genomför enbart åtgärder du har kompetens till (fackmannamässighet).
- Ställ även krav på hästägaren t.ex. att lämplig plats tillhandahålls för det arbete som krävs.
- Se till att du har försäkrat till hovslagarverksamhet (detta ska framgå av försäkringsbrevet och innebär att försäkringsgivaren har tagit ställning och försäkrat denna verksamhet!) och att du har omfattning för omhändertagen egendom. Oftast är det klokt att höja beloppet på detta moment till 10 MSEK per skada.
- Se till att du inte har för hög självrisk. Självriskan avgör när försäkringsbolagets åtagande inträder.
- Begär gärna ett försäkringsbevis avseende ansvarsförsäkringen. Försäkringsbeviset utfärdas endast på betald försäkring och är en komprimerad version av försäkringsbrevet. Genom försäkringsbeviset kan en hästägare ringa försäkringsgivaren och fråga om skyddet som finns tecknat.
- Vid skada be den som ställer skadeståndsanspråket att formulera det skriftligt och sända det till dig. Diskutera inte med skadelidande (observera att det inte är tillåtet enligt försäkringsvillkoren). Kontakta gärna vår skadeavdelning för stöd.

Kjell Hansen, Produktexpert, Produkt & Pris Ansvar, If skadeförsäkring

Hästägaren

- Informera om hästen är sjuk eller medicinerad så att hovslageran kan göra en bedömning.
- Vid behov av godkänd hovslagare, kontrollera hos Jordbruksverket eller eventuellt bevis från hovslagaren.
- Be om ett bevis på ansvarsförsäkringen, kontrollera att försäkrad verksamhet är hovslagare samt att omhändertagen egendom ingår i försäkringen med ett tillfredsställande belopp.
- Om du anser att en skada har inträffat och att du anser att hovslagaren är ansvarig måste du kunna visa din skada och varför du anser att hovslagaren är ansvarig för den.
- Du måste ställa ett skadeståndsanspråk mot hovslagaren som vidarebefordrar kravet till försäkringsgivaren som då tar kontakt med dig.

Slutligen

För att det inte ska bli problem med skaderegleringen ligger det i sakens natur att parterna ska ha klara papper mellan sig avseende uppdraget t.ex. att arbetet inte sker svart.